

Münchenska deklaracija

Münchenska deklaracija

Predstavniki združenj novinarjev iz držav Evropske skupnosti, Švice in Avstrije ter več mednarodnih novinarskih organizacij so leta 1971 v Münchnu sprejeli deklaracijo o pravicah in dolžnostih novinarjev.

Preambula

Pravica do informacije, svobode izražanja in kritike je ena od temeljnih človekovih pravic. Iz te pravice javnosti, da je seznanjena z dejstvi in mnenji, izhaja tudi celota obveznosti in pravic novinarja.

Odgovornost novinarja do javnosti je nad katero koli drugo odgovornostjo, zlasti nad odgovornostjo do delodajalca ali oblasti. Poslanstvo informiranja pa vendar vsebuje določene omejitve, ki si jih novinarji nalagajo po svoji svobodni volji. To je vsebina dela deklaracije, ki govori o dolžnostih.

Te dolžnosti pa je v novinarski praksi mogoče popolnoma spoštovati le, če so dani tudi oprijemljivi pogoji za neodvisnost in za profesionalno dostojanstvo. To je vsebina dela deklaracije, ki govori o pravicah.

Deklaracija o dolžnostih

V zbiranju informacij, urejanju in komentiranju dogodkov so temeljne dolžnosti novinarja:

- 1) da spoštuje resnico in pravico občinstva, dajo izve, ne glede na to, kakšne bi bile možne posledice zanj osebno;
- 2) da brani svobodo informiranja, komentiranja in kritike;
- 3) da objavlja samo informacije, katerih vir pozna, da ne prikriva bistvenih informacij ter da ne spreminja vsebine besedil in dokumentov,
- 4) da se ne poslužuje nepoštenih metod za to, da bi prišel do informacij, fotografij ali dokumentov,
- 5) da spoštuje zasebno življenje oseb;
- 6) da popravi vsako informacijo, ki se izkaze kot netočna,
- 7) da čuva polno skrivnost in da ne odkriva vira informacije, ki jo je dobil zaupno
- 8) da kot grobo profesionalno kršitev razume naslednje: plagiat, klevetanje, obrekovanje, sramotilne in neutemeljene obtožbe, sprejemanje podkupnine v kakršni koli obliki - tako za objavljanje kot neobjavljanje novice;
- 9) da ne zmeša poklica novinarja s poklicem prodajalca oglasov ali propagandista, da ne sprejema nobene nagode - neposredne ali posredne - od naročnika oglasa
- 10) da zavrača vse pritiske in da navodila sprejema samo od za to pristojnih oseb v uredništvu.

Vsak novinar, dostojen tega imena, se obvezuje, da bo dosledno spoštoval gornja načela. Skladno s pravnimi predpisi v vsaki državi novinar v primeru spora o poklicni časti sprejema samo sodbo svojih kolegov, iz katere mora biti izključeno vsako vmešavanje vlade ali drugih organov oblasti.

Deklaracija o pravicah

1) Novinarji zahtevajo pravico svobodnega pristopa do vseh virov informacij in pravico, da svobodno raziskujejo vse dogodke, ki pogojujejo javno življenje. Proglašanje kakšne informacije o javnih ali zasebnih zadevah za tajnost je lahko izjema, katere motivi morajo biti jasno obrazloženi.

2) Novinar ima pravico, da odpove poslušnost vsemu, kar bi bilo v nasprotju s splošno usmeritvijo in z nalogami, opisanimi v njegovi delovni pogodbi, kot tudi vsako poslušnost, ki v tej pogodbi ni neposredno predvidena

3) Novinarja se ne sme siliti v delovanje ali v izražanje mnenja, ki bi bilo nasprotno njegovi vesti in prepričanju.

4) Uredništvo mora biti obveščeno o vsaki pomembni odločitvi, ki bi utegnila vplivati na življenje podjetja. Pred končno odločitvijo vsakemu ukrepu, ki zadeva sestavo uredništva (zaposlovanje, odpuščanje, premeščanje ali napredovanje zaposlenih), se mora delodajalec najmanj posvetovati z njim.

5) Skladno s svojim položajem in odgovornostjo ima novinar pravico ne samo do tistega, kar mu zagotavlja kolektivna pogodba, temveč tudi do osebne pogodbe, s katero se mu zagotavlja gmotna in moralna varnost, kot tudi plačilo, ki ustreza njegovi družbeni vlogi in ki jamči njegovo ekonomsko neodvisnost.

Izhodiščna plača za I. tarifni razred je enaka izhodiščni plači za I. tarifni razred iz splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo.

Ljubljana, 11.12.1991

Podpisniki aneksa h kolektivni pogodbi za poklicne novinarje:

V imenu delodajalcev

V imenu delojemalcev:

GZS - sekcija za tisk

Sindikatski odbor novinarjev Slovenije

Dr. Martin Žnidaršič l.r.

Venčeslav Japelj l.r.

Svet RTV Slovenije

- Rudi Šeligo l.r.

Združenje radijskih postaj Slovenije

Dušica Jerman l.r.